

Een Vlaams gunsteregime voor de familiale bedrijfsoverdracht

Hoe kan ik mijn bedrijf het best overdragen aan mijn kinderen? Het is een vaak voorkomende vraag in het Vlaamse ondernemerslandschap. Ieder bedrijf komt vroeg of laat op een punt waarop het tijd is om de fakkel door te geven. De voorkeur voor de overdracht van het bedrijf en de leiding gaat in een groot aantal van de gevallen dan ook naar de eigen kinderen.

Een kwart van de familiebedrijven in België zal de komende vijf jaar wisselen van eigenaar.

Vlaamse familiebedrijven en de regionalisering

Het belang van de Vlaamse familiale bedrijven valt niet te onderschatten, maar liefst 78% van alle vennootschappen in Vlaanderen, met personeel, vormen een familiebedrijf. Daarnaast waarborgen deze bedrijven ook meer dan de helft van de tewerkstelling in ons gewest. Het vraagt dan ook geen hoge wiskunde om te bedenken dat dergelijke bedrijven een enorme invloed uitoefenen op zowel de Vlaamse, Belgische, Europese als internationale economie en welvaart. Daarom heeft de Europese Commissie haar lidstaten aangezet om de toepassing van de erfopvolging en schenkingen van dergelijke familiebedrijven te verlichten. In het licht van deze aanbeveling, die dateert van 1994, voerde Vlaanderen niet veel later een gunsteregime in voor de overdracht van familiale ondernemingen. Sindsdien kent de Vlaamse regelgeving met betrekking tot de overdracht van familiale bedrijven een hobbelig parcours. Dit ging gepaard met heel wat aanpassingen en tarief schommelingen. U denkt misschien nu “waarom spreken we van Vlaanderen en niet België?”. België zou België niet zijn moest haar fiscaal landschap er complex uitzien. In de evolutie van het gunsteregime voor de overdracht van familiale bedrijven werden zowel de registratierechten als de successierechten geregionaliseerd waardoor België evenveel verschillende regimes, omtrent de overdracht van familiebedrijven, als gewesten kent.

Wat moet dat kosten?

Vandaag de dag kunnen vader en moeder Vlaamse familiale bedrijven, mits hun bedrijf voldoet aan een aantal voorwaarden, hun bedrijf gratis schenken aan hun kinderen, maar ook aan andere nabestaanden of zelfs gewoon een vriend of kennis. Het erven van het familiebedrijf gaat in Vlaanderen jammer genoeg niet kosteloos. Het erven in rechte lijn en tussen partners gebeurt aan een percentage van 3% terwijl tussen andere personen de erfbelasting 7% bedraagt. Merk op dat het hier

gaat om vlakke tarieven en geen progressieve. Deze percentage worden afgezet tegenover de waarde van het bedrijf. Maar uiteraard kan men niet zomaar genieten van deze gunstregeling, hiervoor moet het bedrijf voldoen aan enkele belangrijke voorwaarden.

Voorwaarden van het gunstregime

Om te kunnen genieten van het gunstregime zijn er verschillende voorwaarden waaraan men dient te voldoen. Eerst en vooral komen alleen bedrijven met een maatschappelijke zetel in de Europese economische ruimte in aanmerking. Daarnaast is het ook noodzakelijk dat Vlaanderen de woonplaats van de schenker of erflater is om onder de Vlaamse regels te vallen. Verder dient de overdrager en zijn familie te beschikken over meer dan de helft van de aandelen in volle eigendom, hoewel er ook op andere manieren kan worden voldaan aan de participatie voorwaarde. Wanneer uit de participaties blijkt dat het bedrijf in handen is van een familie, wil dit niet zeggen dat ze volledig kwalificeert als een familiale vennootschap. Er dient ook nog te worden voldaan aan de handelsactiviteitsvoorwaarde. Deze voorwaarde stelt dat het moet gaan om een vennootschap die een nijverheids-, handels-, ambachts-, of landbouwactiviteit, of een vrij beroep tot doel heeft en uitoefent. Wanneer men dan uiteindelijk kan spreken over een familiale vennootschap, moet men kunnen aantonen dat ze een reële economische activiteit heeft. Meer bepaald moeten de bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen een percentage van gelijk of lager dan 1,50% uitmaken van de totale activa en mogen de terreinen en gebouwen meer dan 50% uitmaken van het totale actief van de vennootschap.

Overdragers kunnen controle behouden

Los van de voorwaarden kunnen de overdragers na het schenken van de aandelen nog steeds de controle over het bedrijven behouden. Hiervoor hebben de overdragers verschillende pistes. Een handige en veel gebruikte techniek om de controle te bewaren, is het certificeren van de aandelen via een stichting administratiekantoor. Hierbij worden de aandelen via een controlevehikel (het stichting administratiekantoor) omgezet in certificaten. Gelijktijdig met deze omzetting worden ook de juridische en economische eigendom opgesplitst. Zo krijgen de eigenaars van de certificaten de economische vruchten en behoud het controlevehikel, waar de overdragers bestuurder in zijn, de juridische eigendom en dus ook de zeggenschap. Met deze techniek beschikken de kinderen wel de certificaten van de aandelen en kunnen ze genieten van de opbrengst van de aandelen, maar niet de zeggenschap. Dit is zeer handig om de kinderen op een vroeg moment te betrekken en klaar te stomen om het bedrijf over te nemen. De schenking van een familiebedrijf in combinatie met de technieken tot het behoud van controle past perfect in de doelstelling om de continuïteit van bedrijven te waarborgen.

Waarom een Vlaams gunstregime?

Het Vlaamse gunstregime voor familiale bedrijven heeft de doelstelling om de continuïteit van bedrijven te verzekeren. Dit is zowel belangrijk voor de economische welvaart als de maatschappij in zijn geheel. Deze "mindset" is verder ook de leidraad geweest in het ontwerp en de evolutie van deze regelgeving. Daarom bestaat het Vlaamse gunstregime uit een verlaagd tarief voor de erfbelasting en een vrijstelling voor de schenkbelasting. Met deze tarieven tracht de decreetgever ondernemers aan te zetten om reeds bij leven te schenken en na te denken over het verder verloop en de toekomst van het bedrijf. Tot slot kan worden gezegd dat het gunstregime voor familiale bedrijven fiscaal gezien haar nut heeft bewezen en ondernemers beter bij leven de overdracht kunnen voorbereiden en overdragen.